

Evoluția pieței: Tutun și înlocuitori prelucrați (CN 24) — 2015–2025

Introducere

Capitolul 24 din Nomenclatura Combinată acoperă tutunul și înlocuitorii de tutun prelucrați, inclusiv produsele cu sau fără nicotină destinate inhalării fără ardere și alte produse pentru absorbția nicotinei. Această analiză urmărește evoluția comerțului extracomunitar al Uniunii Europene cu aceste mărfuri între 2015 și 2025. Datele relevă o transformare structurală profundă: boom-ul produselor de nouă generație (codul 2404) a redefinit atât partenerii comerciali, cât și rolul statelor membre, generând o creștere disproporționată a valorii schimburilor, o inversare a balanței nete și o concentrare accentuată a lanțurilor de aprovizionare.

Boom-ul valoric al schimburilor, deconectat de volumul fizic

Valoarea exporturilor și importurilor a crescut dramatic, în timp ce volumele au stagnat

Între 2015 și 2025, exporturile extra-UE în acest segment au urcat cu 87,6%, de la 4,44 la 8,32 miliarde EUR, iar importurile cu 74,6%, de la 3,10 la 5,41 miliarde EUR (privire de ansamblu asupra comerțului). Totuși, cantitățile au evoluat modest: +5,1% la export și +7,6% la import. Acest decuplaj indică o majorare a prețului unitar: +78,6% la export (de la 11,3 mii EUR/tonă la 20,1 mii EUR/tonă) și +62,4% la import (de la 5,2 mii la 8,4 mii EUR/tonă). Excedentul comercial s-a dublat, de la 1,34 la 2,92 miliarde EUR, confirmând că UE a devenit un hub de produse cu valoare adăugată ridicată.

Noul cod 2404 – produse cu nicotină fără ardere – a rescris structura comerțului

Examinarea pe sub-capitole (comparație între segmentele de produs) arată că, din 2022, produsele din codul 2404 (tutun reconstituit, produse cu nicotină pentru inhalare fără ardere) au explodat. În 2025 acestea au reprezentat 2,91 miliarde EUR la export și 1,46 miliarde EUR la import, depășind categoric tutunul brut (2401) și fabricatele clasice (2402, 2403). Prețul de export al segmentului 2404 atinge 51,7 mii EUR/tonă, de aproape 10 ori mai mult decât tutunul brut, ceea ce explică de ce valoarea comerțului a crescut fără o expansiune similară a tonajelor.

Segment (prelucrat)	Valoare import 2015 (mil. EUR)	Valoare import 2025 (mil. EUR)	Valoare export 2015 (mil. EUR)	Valoare export 2025 (mil. EUR)
2401 (tutun brut)	2.627	3.288	969	1.365
2402 (țigări de foi, țigarete)	299	504	2.652	2.352
2403 (tutun prelucrat)	159	131	806	1.698
2404 (produse fără ardere)	-	1.462	-	2.909

Reconfigurarea partenerilor comerciali și relocarea polilor de producție din UE

China a devenit sursa dominantă de import, iar Japonia piața-cheie de export

Pe partea de import, China a înregistrat o creștere de +1.643%, de la 85 milioane EUR în 2015 la 1,48 miliarde EUR în 2025 (principalii parteneri comerciali). Această evoluție este alimentată aproape exclusiv de produsele 2404, după cum confirmă saltul prețului unitar al importurilor din China de la 2,8 mii la peste 22 mii EUR/tonă în perioada 2021–2022. India (+111%) și Malawi (+46%) își consolidează pozițiile tradiționale de furnizori de tutun brut, în timp ce Statele Unite pierd 25% din valoarea livrărilor. La export, Japonia domină cu 1,74 miliarde EUR (+743%), urmată de Turcia (+120%), Regatul Unit (+46%) și Ucraina (+401%), unde cererea de țigarete și produse noi continuă să crească.

Centrul de greutate al producției și exporturilor europene s-a deplasat spre est

Statele membre care au câștigat cel mai mult din această transformare sunt localizate preponderent în Europa Centrală și de Est (principalii raportori din UE). România a ajuns de la 59 milioane EUR în 2015 la 1,00 miliarde EUR în 2025 (+1.603%), iar Italia de la 104 milioane EUR la 1,09 miliarde EUR (+944%). Polonia (894 milioane EUR, +289%) și Suedia (726 milioane EUR, +290%) s-au impus, de asemenea, ca platforme majore. În același timp, Germania, liderul tradițional, a înregistrat o scădere de 35%, până la 1,10 miliarde EUR. Pe latura producției interne, cantitățile fabricate în UE s-au redus cu 34%, iar valoarea producției cu 59% (volumele de producție), semn al unei specializări pe produse fabricate sub licență și pe comerțul de reexport.

Stat membru exportator	2015 (mil. EUR)	2025 (mil. EUR)	Variație (%)
Germania	1.694	1.095	–35%
Italia	104	1.088	+944%
România	59	1.002	+1.603%
Polonia	230	894	+289%
Belgia	403	853	+112%

Concentrare, volatilitate și noua vulnerabilitate a UE

Concentrarea piețelor partenere a crescut în ambele sensuri

Indicele Herfindahl-Hirschman (HHI) al valorii importurilor a urcat de la 840 la 1.128, iar cel al exporturilor de la 585 la 744 (concentrarea HHI). În 2025, primele trei surse de import (China, Brazilia, India) asigură peste 40% din valoare, iar primele trei destinații de export (Japonia, Turcia, Regatul Unit) aproximativ 35%. Această concentrare reflectă dependența de un număr redus de furnizori pentru produsele noi și de câteva piețe mature pentru produsele finite.

Șocuri de preț și volatilitate au însoțit apariția noii categorii de produse

Cel mai semnificativ șoc de preț s-a produs în 2022 la importurile din China: prețul unitar a crescut cu 547% față de media 2020-2021, iar anormalitatea statistică a atins 293,3 (principalele șocuri de preț). Pe lângă China, volatilitatea cantităților a fost foarte ridicată pentru Bangladesh (coeficient de variație 0,42) și pentru parteneri de export precum Arabia Saudită (0,64) sau Serbia (0,44) (volatilitatea livrărilor). Aceste fluctuații sugerează că piața produselor cu nicotină fără ardere este încă într-o fază de consolidare, cu ajustări rapide ale capacităților de producție și ale reglementărilor.

UE a trecut de la exportator net la importator net

Rata de dependență netă de import (indicatorul de autonomie) a evoluat de la –2,5% în 2015 la +15,3% în 2025. Altfel spus, după ce mult timp a fost un exportator net de produse din tutun, UE a devenit un importator net, în special din cauza cererii interne de materii prime și semifabricate pentru produsele 2404. În același timp, intensitatea comercială a urcat de la 9,3% la 70,2%, iar propensiunea la export de la 6,0% la 49,9%, semn că întregul sector s-a orientat masiv către piețele externe.

Concluzie

Comerțul extra-UE cu tutun și înlocuitori prelucrați s-a transformat fundamental în deceniul analizat, datorită apariției și creșterii explozive a produselor cu nicotină pentru inhalare fără ardere (2404). Acestea au generat un boom al valorii schimburilor, deși volumele fizice au rămas relativ stabile, și au reconfigurat ierarhiile: China a devenit furnizorul-cheie, Japonia principala piață de desfacere, iar statele membre din estul UE s-au impus ca poli de export. Concentrarea partenerilor și volatilitatea prețurilor au crescut, iar UE a trecut de la poziția de exportator net la cea de importator net, ceea ce ridică întrebări privind securitatea aprovizionării și reziliența lanțurilor de valoare. În perspectiva următorilor ani, evoluția reglementărilor globale și a preferințelor consumatorilor va decide dacă această tendință se stabilizează sau dacă noi șocuri vor remodela din nou tabloul comercial.

Generat la 2026-07-25 pe baza datelor de la tradedashboard.eu

Raport generat de o mașină: accelerează analiza umană, chiar cu riscul de a o induce uneori în eroare. Nu o poate înlocui niciodată complet.

Dacă aveți nevoie de consiliere privind politica comercială europeană sau de reprezentare a intereselor dvs. la Bruxelles, nu ezitați să mă contactați la support@tradedashboard.eu. Veți găsi CV-ul meu la această adresă.